

*Det u-ger för mycket rum, för mycken tid. Alla rum voro u-gna. Det skulle u. hela månader, dertill skulle fordras hela m. — d) Sysselsätta, använda. U. tiden med småsaker. Den tid, som ej är u-gen till arbete. U. ens uppmärksamhet. — e) Upprepa, återgifva innehållet af hvad någon anfört. I korthet u. ens ansförande. U. skäl, argumenter, sammanfatta deras innehåll, för att sedan söka vederlägga dem. — f) Innehålla. Berättelsen u-ger alla omständigheter. — g) Införa (i skrift eller räkning). Detta vilkor är u-get i kontraktet. Det var ej u-get i quittobrevet. U. i räkning. Hvar är den summan u-gen? Den är u-gen i debet, i credit. U. till ett värde af, anteckna, uppskatta till &c. Dessa varor u-logos till ett värde af 100 r:dr. — h) U. en psalm, sjunga före första versen deraf. — I allmänhet brukas äfv. *Taga upp*, isynn. för hem. 1, 2, 3, 5, 6, b, och 7, 8, a, b, c, d, e, g, h.*

Anm. Talesätten *Upptaga i barns ställe, u. till arfvinge*, m. fl., hafva sin upprinnelse i den hos våra hedniska förfäder brukliga seden, att ett barn, när det blifvit födt, först nedlades på golfvet, hvarest det upptogs och bars till fadern, som då antingen förklarade sig vilja uppfostra (*upptog*) det eller gaf befällning om dess utsättning.

UPPTAGANDE, n. 4. och

UPPTAGNING, f. 2. Handlingen att upptaga. Brukas för de flesta bem. af verbet *Upptaga*.

UPPTAPPA, v. a. 1. Se *Tappa upp*.

UPPTE, v. a. 2. Uppvisa, förete. — *Upp-teende*, n. 4.

UPPTECKNA, v. a. 1. Anteckna på papper, plån, lista; införa i bok, upptaga i räkning, upp-rätta förteckning, inventarium på något, uppskrifva. — Äfv. *Teckna upp*. — *Upp-tecknande*, n. 4. o. *Upp-teckning*, f. 2.

UPPTILL, upp-till, adv. På ell. vid öfre ändan, sidan, kanten; ofvantiil.

UPPTIMRA, v. a. 1. Af timmer uppbygga. *U. ett hus*. — Äfv. *Timra upp*. — *Upp-timring*, f. 2.

UPPTINA, v. a. o. n. 1. Smälta upp. Jfr. *Tina*. — *Upp-tinande*, n. 4. o. *Upp-tining*, f. 2.

UPPTINGA, v. a. 1. Tinga, beställa på förhand, i beredskap; genom aftal på förhand uppköpa. — Äfv. *Tinga upp*. — *Upp-tingande*, n. 4. o. *Upp-tingning*, f. 2.

UPPTOG, se *Upp-tåg*.

UPPTORKA, v. a. 1. 1) Åter göra torr. *Solskenet u-r vägarna*. — 2) Torka bort. *Med handduk u. något spildt*. — Äfv. *Torka upp*. — V. n. Se *Torka upp*. — *Upp-torkande*, n. 4. o. *Upp-torkning*, f. 2.

UPPTORNA, v. a. 1. (nytt ord, bildadt efter det tyska *aufthürmen*) Uppresa högt som torn. — Äfv. *Torna upp*.

UPPTRAMPA, v. a. 1. Jemna, bana genom trampning, tilltrampa. *Det dröjer länge, innan gångstigen åter blir u-d, efter detta stora snöfall. Snön var så u-d, att vi med lätthet kommo fram*. — *Upp-trampning*, f. 2.

UPPTRÅDA, v. n. 2. I. Uppstiga; träda fram, stiga fram, visa sig. *U. på predikstolen. U. inför allmänheten med förevisande af taskspelarkonster. U. på skådeplatsen, på scenen*, der visa sig och utföra någon teaterroll. I samma mening säges äfv. blott *Upptråda*, t. ex.: *Den nya skådespelerskan skall i morgon u. för*

första gången. Han u-dde i Don Juans roll. (Fig.) *U. som skriftställare, för första gången utgifva af trycket något, som man författat. U. med anspråk på bildning, göra anspråk &c. U. som vittne, bära vittne mot någon. U. emot, förklara sig emot; äfv. börja fiendtligheter emot. U. i öppet krig emot någon*. — Äfv. *Tråda upp*. — *Upp-trådande*, n. 4.

UPPTRÅDA, v. a. 2. II. Upprada (på tråd, spelt, o. s. v.). *U. perlor på en tråd. U. brödkakor på spelt*. — Äfv. *Tråda upp*. — *Upp-trådande*, n. 4. o. *Upp-trådning*, f. 2.

UPPTRÅDE, n. 4. 1) Upptrådande, uppstiggande. *U. på predikstolen*. — I denna bet. mindre brukligt. — 2) Se *Scen*, bem. 2. — 3) Händelse, som gör mycken uppståndelse, väcker uppseende, isynn. då den är af bedröflig, löjlig eller föreglig beskaffenhet. *Ett lustigt, sorgligt, led-samt u. Ställa till ett u.* — *Syn. Scen*.

UPPTRÅNGA, v. a. 2. Genom påträngning skjuta, drifva upp. — Äfv. *Trånga upp*. — V. n. Se *Trånga upp*.

UPPTRÖSKA, v. a. 1. Tröska slut på. *All säden är nu u-d*. — Äfv. *Tröska upp*.

UPPTRÖTTNA, v. n. 1. (fam.) Blifva alldeles uttröttad. — Äfv. *Tröttna upp*. — *U-d*, part. pret. Alldeles uttröttad. — Äfv. *Tröttna upp*.

UPPTUKTA, v. a. 1. 1) Uppfostra till goda seder; hålla till tukt och ordning. — 2) Tukta, aga eftertryckligt. — Äfv. för begge bem. *Tukta upp*. — *Upp-tuktande*, n. 4. o. *Upp-tuktning*, f. 2.

UPPTUKTAN, f. sing. indef. eller

UPPTUKTELSE, f. 5. 1) Uppfostring till goda seder. — 2) Eftertrycklig tuktan.

UPPTVINGA, v. a. 1. o. 3. (böjes som *Tvinga*) Se *Tvinga upp*. — *Upp-tvingande*, n. 4.

UPPTVÄTTA, v. a. 1. 1) Borttvätta. *U. något spildt*. — 2) Genom tvättning göra fullkomligt ren. *U. ett lik*. — 3) Till tvättning förbruka. *Hon har u-t två skålpund såpa*. — Äfv. *Tvätta upp*. — *Upp-tvättande*, n. 4. o. *Upp-tvättning*, f. 2.

UPPTÅG, n. 5. Betydelse ursprungl.: Högtidligt tåg, intåg med pomp och ståt. 1) Narraktig åtbörd; skalkaktigt puts af ungdomsyra, obetänksamhet. *Ha u. för sig. Vara full med u. Ha u. med, gyckla, gäckas med någon, göra en skålmstycken. Skålmaktigt u. Lustiga, narraktiga u. Små u.* — Har sammansättningen Ungdomsupptåg. — 2) Påfund, infall, nyck. *Hvad är det för u.? Det är ett u. af honom. Dumt, föregligt, besynnerligt u. Sägna u. han har för sig?*

UPPTÅGA, v. n. 1. Tåga uppåt, till ett högre ställe; äfv. tåga fram. *Komma u-ndes*. — Äfv. *Tåga upp*. — *Upp-tågan*, n. 4.

UPPTÅGSMAKARE, m. 5. (fam.) 1) En, som har upptåg för sig. — 2) Se *Förslagsmakare*.

UPPTÄCKA, v. a. 2. 1) Påfinna något, som väl redan förut funnits till, men icke varit känt. *U. en guldgrufva. Columbus u-kte Amerika*. — 2) Komma till kunskap om något, som hålles hemligt. *U. en sammansvärjning*. — 3) Röja, yppa. *U. en hemlighet*. — *Upp-täckande*, n. 4.

Anm. Skilnaden emellan *Upp-täcka* och *Upp-finna* är den, att det förra säges om något, som förut funnits till, men det sednare om något, som förut icke funnits till. Jfr. *Upp-finna*, bem. 1.

UPPTÄCKT, f. 3. Händelsen att något upp-